

Javnaðarflokkurinn

Lögtingið

Lögtingsmál nr. 10/2012: Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um almannapensjónir o.a.

**Uppskot
til
lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um almannapensjónir o.a.
(mótrokning millum hjún)**

§ 1

Í lögtingslóg nr. 48 frá 10. maí 1999 um almannapensjónir o.a., sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 142 frá 6. október 2011 og nr. 159 frá 16. desember 2011, verður § 19, stk. 1 orðað soleiðis:

”Viðbótin til fólkapensjón verður lækkað við 60 % av inntøkugrundarlagnum sambært § 20.

Ger ein fólkapensjónistur, heilt ella partvíst, ikki brúk av frádráttinum sambært § 20, stk. 5, fær hjúnafelegin, um hesin er fólkapensjónistur, rætt til frádráttin.”

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi 1. januar 2013.

Almennar viðmerkingar

Endamálið við hesari lógarbroyting er, at samstundis sum pensjónistar frameftir einans verða mótroknaðir við støði í egnari inntøku, at tryggja, at pensjónistahjún framvegis kunnu gera brúk av fullu mótrokningarfríu upphæddini hjá báðum pørtum, tá bert tann eini hjúnafelegin hevur inntøku størri enn 60.400 kr, sum frádrátturin er í 2012.

Lögtingið hevur við lögtingslóg nr. 142 frá 6. október 2011 samtykt broyting í lógini um almannapensjónir soleiðis, at fólkapensjónin frá 1. januar 2012 ikki verður ávirkað av møguligari inntøku hjá hjúnafelega. Tað vil siga, at ein fólkapensjónistur kann hava eina árliga inntøku afturat fólkapensjónini á 60.400 kr., áðrenn viðbótin í fólkapensjónini lækkar – uttan mun til um viðkomandi er giftur ella ikki giftur, og uttan mun til um hjúnafelegin hevur eina møguliga inntøku. Henda broyting í lógini er tó broytt við lögtingslóg nr. 159 frá 16. desember 2011, soleiðis at broytingin ikki verður framd fyrr enn 1. januar 2013 – sí lm. nr. 97/2011.

At taka mótrokningina í viðbótini í fólkapensjónini burtur millum hjún er bæði tiltrongt og neyðugt. Tað kenst ikki sørt eyðmýkjandi, tá annar enn er virkin á arbeiðsmarknaðinum, og at hennara/hansara inntøka skal føra til, at hin parturin missir partar av ella alla pensjónsviðbótina og bert hevur grundarupphæddina á 3.313 kr. at liva fyri mánaðarliga.

Hesin trupulleiki ger seg serliga galdandi, tá ein ávísur aldursmunur er millum hjúnafelegarnar. T.d. um tann yngri hjúnafelegin er 60 ára gamal og framvegis virkin á arbeiðsmarknaðinum, meðan tann 67 ára gamli hjúnafelegin fær fólkapensjón. Tá kann viðkomandi fólkapensjónistur koma í ta støðu, at hann komandi 7 árin einans kemur at fáa grundarupphæddina á 3.313 kr. í fólkapensjón.

Lögtingslóg nr. 142 frá 6. október 2011 loysir trupulleikan hjá hjúnum, har bara annar er fólkapensjónistur. Tíverri kann broytingin partvís hava negativa ávirkan á viðbótina hjá hjúnum, har bæði eru fólkapensjónistar.

Áftaná Løgtingið hevði samtykt oman fyri nevndu broyting í fólkapensjónini komu týðandi viðurskifti í ljósmála, sum vístu, at broytingin kom at hava óhepna ávirkan á figgjarviðurskiftini hjá ávísu giftum pensjónistum.

Higartil hevur tað verið soleiðis hjá hjúnum, har annað ella bæði eru fólkapensjónistar, at grundarlagið undir mótrokning av viðbót hevur verið inntøkan afturat fólkapensjónini hjá hjúnunum tilsamans býtt í helvt. Tað kann lýsast í einum dømi soleiðis: Eini hjún, har annar parturin hevur inntøku aftrat pensjónini á 90.000 kr., meðan hin parturin hevur inntøku á 20.000 kr. Tilsamans gevur hetta 110.000 kr. og býtt í tvey gevur tað sostatt 55.000 kr., sum er undir markinum fyri mótrokning.

Við øðrum orðum, so hava hjúnafelagar, sum báðir eru pensjónistar, samanlagt kunna havt eina árliga inntøku á $60.400 \times 2 = 120.800$ kr., uttan at mótroknað hevur verið í viðbótini hjá hjúnunum. Og hetta líkamikið um tann eini hjúnafelagin einsamallur hevur forvunnið alla upphæddina. Við lógarbroytingini frá 2011 verður tað frameftir soleiðis, at tann hjúnafelagin, ið hevur inntøku á 90.000 kr., verður mótroknaður í inntøkuni, sum er oman fyri 60.400 kr., tí hann ikki longur kann gera sær "dælt" av óbrúktu mótrokningarfríu upphæddini hjá hjúnafelagnum.

Verður hetta ikki broytt, so verða tað serliga pensjónistahjún, har annar hjúnafelagin hevur eina lægri inntøku, t.v.s. inntøku millum umleið 5.000 og 14.000 kr. mánaðarliga, sum koma at verða hart rakt av broytingini. T.d. fer árliga veitingin hjá einum pensjónistahjúnum, har bara tann eini hevur inntøka á umleið 9.000 kr. mánaðarliga, at lækka samanlagt við umleið 29.000 kr.

Skulu giftir fólkapensjónistar við einari lítlari inntøku umframt fólkapensjónina ikki koma illa fyri, orsakað av lógarbroytingini frá 2011, er neyðugt at varðveita møguleikan hjá hjúnum at gera nýtslu av mótrokningarfríu upphæddini hjá hjúnafelagnum.

Landsstýriskvinnan í almannamálum og samgongan hava ikki loyst oman fyri nevnda trupulleika. Ístaðin hava tey valt at útseta ígildiskomuna av broytingini av lóg nr. 142 frá 6. október frá 2011 til 1. januar 2013 soleiðis, at teir fólkapensjónistar, sum eru giftir við einum ikki fólkapensjónisti, hava mist tann rættin í 2012, sum Løgtingið gav teimum stutt undan lögtingsvalinum tann 29. október 2011.

Tá ongar ábendingar eru um, at landsstýriskvinnan og samgongan hava nakran vilja til at loysa hendan trupulleika, metir Javnaðarflokkurin, at tað er neyðugt við hesari lógarbroyting. Bæði so Løgtingið heldur sítt lyfti til fólkapensjónistar, og at ein fólkapensjónistur, sum er giftur við einum persóni, ið er virkin á arbeiðsmarknaðinum, kann fáa eina virðiliga fólkapensjón.

Serligar viðmerkingar:

Til § 1. Samstundis sum tað frá 1. januar 2013 ikki verður mótroknað longur í inntøkuni hjá hjúnafelagum, so varðveitir ein giftur fólkapensjónistur møguleikan at gera nýtslu av mótrokningarfríu upphæddini hjá hjúnafelagnum eftir grein 20, stk. 5, um hjúnafelagin heilt ella

partvíst, ikki brúkar sína mótrokningarfríu upphædd sambært lógini. Treytin er, at bæði eru fólkapensjónistar.

Til § 2. Gildiskomuregla.

Á Lögtingi, 5. september 2012

Aksel V. Johannesen